



### พระราชกฤษฎีกา

กำหนดเขตที่ดินเพื่อสร้างปฐมบรมราชานุสรณ์  
และสร้างคมนาคนเชื่อมจังหวัดพระนครกับธนบุรี

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

เนื่องจากกระแสพระราชดำริในการสร้างปฐมบรมราชานุสรณ์ ตั้งแจ้งอยู่ในประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๐ แล้วนั้น นายกรรมการได้นำข้อความที่กรรมการปรึกษากันขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา

ทรงพระราชวินิจฉัยว่า การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ประกอบกับปฐมบรมราชานุสรณ์เป็นราโชบายอันดี เพราะนอกจากจะเป็นที่ระลึกอันเชิดชูยิ่ง ถึงพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ซึ่งได้ทรงสร้างกรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์มาแล้ว สะพานนี้ยังจะได้เชื่อมจังหวัดพระนครกับชนบุรีให้มีทางติดต่อไปมาสะดวก เป็นการขยายพระนครและบำรุงการค้าของประชาราษฎร์อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งจะหาโอกาสเหมาะสมอย่างนี้ได้ยากหนักหนา

แต่ในเวลาที่ยังกำหนดที่ ๆ จะสร้างปฐมบรมราชานุสรณ์ และสะพานลงให้แน่นอนไม่ได้นี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนดเขตต์หวงห้ามการซื้อขาย ไร่บั้น แลกเปลี่ยน จำนอง ขายฝาก และเช่าที่ดินไว้ก่อนตั้งนี้ คือ

ฝั่งจังหวัดพระนครมีเขตต์หมายจากท่าโรงยาเก่า (ตรงถนนบ้านหม้อ) เลียบตามริมแม่น้ำเจ้าพระยาลงไปจนถึงท่าราชวงศ์ ส่วนทางบกนั้น ตั้งแต่ท่าโรงยาเก่าตรงขึ้นไปตามถนนบ้านหม้อจนถึงสี่แยกบ้านหม้อแล้ว วกลงไปตามถนนพาหุรัดถึงประตูสะพานหิน หักจากประตูสะพานหินไปตามถนนมหาไชยและวกลงไปตามถนนเขาวราช จดถนนราชวงศ์

และวกตามถนนราชวงษ์ หักกลับลงไปจนถึงทำนน้ำริมแม่น้ำ  
เจ้าพระยา

ฝั่งจังหวัดธนบุรีมีเขตต์หมาย ตั้งแต่ท่ารถไฟสายทำเงิน  
แม่กลองเลียบขึ้นไปตามริมแม่น้ำเจ้าพระยาจนถึงวัดลุม  
ส่วนทางบกนั้น ตั้งแต่เขตต์ทางรถไฟสายทำเงินแม่กลอง  
เลียบทางรถไฟไป จนถึง สะพานรถไฟข้าม คลองบางสะแก  
และวกขึ้นไปตามลำคลองบางสะแกออกคลองบางกอกใหญ่  
แล้ววกขึ้นไปตามคลองวัดประดู่จนถึงคลองวัดหนึ่ง คลอง  
บางขุนศรี คลองตลิ่งชัน คลองสะพานหก ออกคลอง  
บางกอกน้อย วกขึ้นตามลำคลองบางกอกน้อยจนถึงวัดพิภูล  
เลียบพรมแดนจังหวัดธนบุรีไปจดแม่น้ำเจ้าพระยาที่วัดลุมดูใต้  
ตั้งมีแนวเขตต์โดยประมาณแจ้ง อยู่ในแผนที่ท้ายพระราช  
กฤษฎีกานี้ และซึ่งมีอยู่ที่หอทะเบียนที่ดินกระทรวงเกษตรา  
ธิการด้วยแล้ว

เพราะฉะนั้น ห้ามมิให้เจ้าของที่ดินภายในแนวเขตต์ที่  
กล่าวมาแล้วข้างต้นนำที่ดินของตนไปซื้อขาย ให้ปัน แลกเปลี่ยน  
จํานอง ขายฝาก และให้เช่า กับผู้หนึ่งผู้ใด และห้ามมิให้  
ปลูกสร้างบ้านเรือน หรือทำไร่ทำสวน หรือก่อสร้างวัตถุ  
อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นใหม่ในที่เหล่านี้โดยมิได้รับอนุญาตเป็น

ลายลักษณ์อักษรจากกรมการจัดการที่ดิน ซึ่งจะได้นำ  
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีประกาศกระแสพระบรมราช  
โองการจัดตั้งขึ้นคนหนึ่ง ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดฝ่าฝืนขึ้นเอาที่ดิน  
ภายในแนวเขตที่ได้กำหนดไว้ ไปซื้อขาย ให้ปัน แลกเปลี่ยน  
จำนอง ขายฝาก หรือให้เช่าโดยมิได้รับอนุญาตก่อนตั้งที่  
กล่าวมาแล้ว การกระทำเช่นนั้นเป็นอันใช้ไม่ได้ ต้องถือว่า  
ที่ดินนั้นยังคงเป็นของเจ้าของเดิมอยู่โดยปราศจากภาระติดพัน  
และถ้าปรากฏว่าผู้ใดปลูกสร้างบ้านเรือนหรือทำอะไรทำสวนหรือ  
ก่อสร้างวัดถุอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นใหม่ภายหลังวันที่ได้ประกาศ  
พระราชกฤษฎีกานี้โดยมิได้รับอนุญาต เป็นลายลักษณ์อักษร  
จากคณะกรรมการการจัดการที่ดินแล้ว กรรมการการจัดการที่ดิน  
ไม่ต้อง ชดใช้ค่า เสีย หาย หรือ ค่า รื้อ ถอน สำหรับ สิ่ง ซึ่ง ได้  
ปลูกสร้างขึ้นใหม่ให้เลย แม้จะต้องใช้ที่ดินเพื่อการนี้

ให้กรรมการการจัดการที่ดินซึ่งจะได้นำพระกรุณาโปรดเกล้าฯ  
ออกประกาศจัดตั้งขึ้นนั้น กำหนดที่ ๆ จะสร้างสะพานและ  
ทางคมนาคมติดต่อให้ทราบโดยแน่นอนภายในเวลา ๒ ปี เมื่อ  
เห็นว่าที่ใดตำบลใดไม่จำเป็นที่จะต้องหวงห้ามเพื่อใช้การตาม  
พระราชกฤษฎีกานี้แล้ว ก็ให้แจ้งให้สมุหพระนครบาลทราบ  
สมุหพระนครบาลจะได้จัดการบอกกล่าวแก่เจ้าของ อนุญาต

วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๕ หน้า ๒๕๐

---

ให้ซื้อขาย ให้ปัน แลกเปลี่ยน จำนอง ขายฝาก และให้เช่า หรือทำประโยชน์อย่างใด ๆ ได้ตามความประสงค์

และภายในเวลา ๒ ปี ตามที่กำหนดไว้นี้ กรรมการจัดการ ที่ดิน มีอำนาจที่จะ สั่ง หรือ จัด ให้ มี เจ้าหน้า ที่ เข้า ไป ใน ที่ ดิน ภายใน แนว เขต ต่ ตาม ที่ กำหนด ไว้ ได้ ทุก เมื่อ เพื่อ ประโยชน์ ที่ จัก ดำ เนิน การ สร้าง สะพาน และ ทาง คมนาคม ให้ สำ เร็จ ลุล่วง ไป ตาม พระราชประสงค์ แต่ ทั้ ง นี้ ให้ พึง เข้าใจ ว่า ถ้า การ ที่ เข้า ไป นั้น ได้ กระทำ ให้ ผู้ ซึ่ง อยู่ ใน ที่ ดิน โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย ได้รับความเสียหาย แล้ว ผู้เสียหาย มี สิทธิ ที่ จะ ได้รับ เงิน ค่า ทำ วัณ ตาม สมควร

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑  
เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

แผนที่  
 แสดงเขตห้ามการซื้อขาย  
 ให้เป็นแลกเปลี่ยนที่ดิน  
 เพื่อสร้างป้อมบรมราชานุสรณ์  
 และสร้างคมนาคมเชื่อมพระนคร แล ชนบุรี

มาตราส่วน ๑:๒๕,๐๐๐

พื้นที่ภายในเขตห้าม

